

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 122. An haeretici & eoru[m] fautores sint exco[mmun]icati, & ab
Inquisitoribus possint absolui.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

Sit secunda conclusio: Si hic defunctus, qui dicitur tempore mortis deliquisse hæreticando, ante delictum non fuit furiosus, nec illi qui admittuntur ad eum defendendum & excusandum id probant; sed tantum dicunt & proponunt tempore delicti commissi fuisse furiosum, reuera huiusmodi defensores id probare debent, aliàs autem delictum censebitur commissum tempore sana mentis; quia semper quis præsumitur esse talis, qualis naturaliter esse debet. argumen. textus in l. nec codicillos. C. de codicillis, ubi id notat Baldus, Paulus de Castro & alij, & nominatim proficitur Angelus tract. de maleficijs, in verbo, scienter & dolose. vers. quid in furioso. Imola & Ancharanus in Clemen. 1. de homicid. Salycetus in l. furiosum. C. qui testamen. facere possunt, num. 2. & alij plerique quos gratia breuitatis omitto.

Hac qua diximus de excusando per alios uel nõ excusando defuncto, qui dicitur tempore mortis hæreticari, intelligenda quoque censemus cum is non moritur, sed conualefcit & uiuit: nam si aliquando fuit furiosus in furore præsumetur deliquisse, & non punitur: si uero non fuit furiosus, nisi probauerit se fuisse mente alienatum cum illa hæreticalia dixit, uel fieri petiuit, legitime punitur.

Admonebo tamen grauissimas quasdam esse aegritudines & morbos, quibus facile solent homines mente amoueri, & iudicio priuari, quamuis antea sapientes fuerint, quod in hac causa diligenter est considerandum, & si opus fuerit iudicium medicorum peritorum adhibendum, cum agatur de maximo præiudicio.

Aetas etiam consideranda est, ob quam ingravescentem sepe absque morbo delirare solent homines, & aliena loqui, item spectanda sunt multa alia circumstantia, ex quibus intelligatur, an hæreticalia dicantur, uel fiant, aut dici & fieri præsumantur potius vi morbi, aut alterius affectionis, quam mentis, siue intellectus errore.

Sed dubium est, an credatur notario in testamento attestanti testatorem fuisse sana mentis, & uera sententia & communis est, non credi. Alexander consil. 141. incipien. Ponderatis, matureque perspectis. lib. 1. late Iason in l. Senium. C. qui testamen. facere pos. Baldus, Angelus, et Cummanus, in l. 2. ff. de testamen. & alij, quos prudens omitto.

Illud etiam in hac disputatione docendum erat, quod merito prima nostra conclusio uidetur postulare, ex quibus scilicet actibus possit furor probari, ut tandem deducatur eum qui accusatur, furoris tempore deliquisse, ne punitur; sed cum breuiter expediri res longa non possit, lectorem remittemus potissimum ad Franciscum Herculanum, qui in tract. de probanda negatiua, hæc demonstrat. nu. 157. vers. Secundus modus est. Circa secundam uero EymERICI conclusionem nulla occurrit difficultas: quæ non sit plene à nobis declarata supra in hac 3. parte

super questione 70. cetera dicta sunt super quæst. 43.

ADE EXCOMMUNICATIIS IN CAUSA FIDEI, & ABSOLUTIONE EORUM.

QUESTIO CXXII.

An hæretici, & eorum fautores sint excommunicati, & ab Inquisitoribus possint absolui.

S Y M M A R I V M.

- 1 Hæretici sunt ipso iure excommunicati.
- 2 Credentes quoque receptatores & fautores eorum.
- 3 Absolui autem ab Inquisitore possunt ab excommunicatione.

Entesima uicesima secunda questio est: Vtrum hæretici credentes, receptatores, defensores, & fautores eorū, ipso iure sint excommunicati; & si respiciant, possint absolui per Inquisitores?

1 Respondemus ad utrumque quoddam sic. De hæreticis patet quoddam sic, in c. Sicut ait. & in c. Ad abolendam. in princip. & in c. Excommunicamus. in princip. & præsertim, & breuius in c. Excommunicamus, 2. de hæret. ubi dicit sic: Excommunicamus & anathematizamus uniuersos hæreticos, Catharos, Patharenos, & infra; & alios, quibuscumque nominibus censeantur, & cetera.

2 De credentibus autem & ceteris supra dictis, habetur in c. Excommunicamus, 1. §. credentes. ubi dicitur: Credentes præterea, receptatores, defensores, & fautores hæreticorum, excommunicationi decernimus subiacere, & cetera.

3 Quod autem possint absolui per Inquisitorem, si respiciant, habetur in c. Ut officium. in princip. de hæret. lib. 6. ubi dicitur sic: Ut officium. & infra: Contra hæreticos, credentes, receptatores, fautores, & defensores eorum;

nec non contra infamatos de hæresi, uel suspectos iuxta sanctiones canonicas (hominum metu diuino timori postposito) procedatis; Si uero aliquis ex prædictis hæretica labe primitus abiurata, redire uoluerit ad Ecclesiam unitatem; ei iuxta formam Ecclesie absolutionis beneficium impendatis.

COMMENT. CLXX.

De sunt assertiones, Prima est. Hæretici, fautores & similes excommunicati sunt. Altera est: Eos esse per Inquisitores absolui utraque facilis est, & aperta.

Ac quantum ad primam spectat, non est putandum ab his primum Pontificibus, quorum sunt hæc res scripta,

scripta, quibus utitur hic Emericus, hæreticos, & eorum fautores anathemate percussos; nam inter penas hæreticorum, excommunicatio omnium est antiquissima, vel a Christo iam instituta Matth. c. 18. ibi: Si Ecclesiam non audierit, sit tibi tanquam ethnicus & publicanus.

Et B. Paulus ter legitur excommunicasse, ut patet ex sacris eius epistolis. 1. ad Corin. c. 5. & 1. ad Timoth. cap. 1. & ad Titum c. 3.

Adde Martinum Perez ab Ayala Archiepiscopo quondam Valentini lib. 1. de ecclesiasticis traditionibus par. 3. art. 6.

Secunda conclusio prærogativam præstat Inquisitoribus, de qua diximus supra in hac 3. par. super q. 92. adde Repertorium Inquisitorum & Locatum in opere iudiciali verbo, excommunicatio Sylvestrum in summa, verbo, hæresis, l. q. 8. & Simancam de catho. institutio. tit. 23.

Q V A E S T I O C X X I I I.

Quam penam incurrant fautores hæreticorum, si animo pertinaci perstiterint in excommunicatione per annum.

S Y M M A R I V M.

- 1 Impedientes officium sanctæ Inquisitionis, si stent per annum in excommunicatione, quam propter hoc incurrerunt, condemnandi sunt ut hæretici.
- 2 Fautores meri, si non publicentur excommunicati, non incurrunt alias penas.
- 2 Si vero publicati fuerint, nec intra annum satis fecerint, multis penis sunt obnoxii.
- 4 Quas penas incurrant etiam si non durent in excommunicatione per annum.

Entesima vicesima tertia quaestio est: Quam penam incurrunt receptatores, defensores, ac fautores hæreticorum, qui sunt excommunicati ipso iure, si stant in excommunicatione per annum animo pertinaci?

1 Respondemus, quod si prædicti ex eorum receptatione, defensione, & fautoria impediunt fidei processum, iudicium, aut sententiam Episcopi, seu Inquisitoris directe vel indirecte, vel ad hoc præstiterint auxilium, consilium, vel fauorem, excommunicationis vinculo sunt percussi: quod si in ea steterint per annum animo pertinaci, extunc sunt ut hæretici condemnandi, ut patet in c. Vt inquisitionis. §. prohibemus. vbi dicitur sic:

Prohibemus quoque districtius Potestatibus, dominis temporalibus, & rectoribus eorundemque officialibus supradictis, ne ipsi de hoc crimine (cum mere sit ecclesiasticum) quoquomodo cognoscant, vel iudicent, siue captos pro eodem crimine, absque dictorum Episcoporum, siue In-

A quisitorum, aut saltem alterius eorundem licentia, vel mandato a carcere liberent: aut executionem sibi pro huiusmodi crimine a diocesano vel Inquisitoribus, seu Inquisitore, iniunctam, prompte (prout ad suum spectat officium) facere seu adimplere detrectent: vel aliàs diocesanos aut Inquisitorum iudicium, sententiam, seu processum, directe vel indirecte impedire præsumant. Si quis vero de prædictis Potestatibus, dominis temporalibus, rectoribus, vel eorum officialibus, seu Balliis, contra prædicta fecerit, aut præfatio fidei negotio sepefatis diocesano Episcopo, vel Inquisitoribus incumbenti, se opponere forte præsumperit, vel ipsum aliquatenus impedire: necnon, & quoscumque in prædictis dederit auxilium, consilium, vel fauorem, excommunicationis se noverit mucrone percussum: quam si per annum animo sustinuerit pertinaci, extunc velut hæreticus condemnatur.

2 Si autem prædicti ex eorum receptatione, defensione, & fautoria, aliàs nõ impediuerint Episcopi vel Inquisitoris iudicium, sententiam, vel processum; licet ipso iure sint excommunicati, nisi tamen excommunicati notentur & publicentur, non videntur alias penas incurrere, ex eo quod stant in excommunicatione per annum: Sed si publicantur excommunicati, & stent per annum, incurrunt penas multas, de quibus habetur in c. Excommunicamus. §. credentes. de hæret. vbi dicitur sic:

3 Receptatores, defensores, & fautores hæreticorum excommunicationi decernimus subiaccere: firmiter statuentes, ut postquam quis talium fuerit excommunicatione notatus, si latifacere contempserit, intra annum, extunc ipso iure sit factus infamis, nec ad publica officia seu consilia, nec ad eligendos aliquos ad huiusmodi, nec ad testimonium admittatur: Sit etiam instabilis, ut nec testandi liberam habeat facultatem, nec ad hæreditatis successionem accedat. Nullus præterea ipsi super quocumque negotio, sed ipse alijs respondere cogatur. Quod si forte iudex extiterit, eius sententia nullam obtineat firmitatem; nec causæ aliquæ ad eius audientiam perferantur. Si vero aduocatus fuerit, eius patrocinium nullatenus admittatur: si tabellio, instrumenta per ipsum confecta nullius sint momenti, sed cum auctore damnato damnentur, & in similibus idem præcipimus obseruari. Si vero clericus fuerit, ab omni officio & beneficio deponatur: ut in quo maior est culpa, grauior exerceatur uindicta. Si

E qui autem tales, postquam ab Ecclesia fuerint denotati, euitare contempserint; excommunicationis sententia usque ad satisfactionem idoneam percellantur. Sane clerici non exhibeant huiusmodi pestilentibus ecclesiastica sacramenta, nec eos Christianæ præsumant tradere sepulturæ, nec eleemosynas aut oblationes eorum percipiant: alioquin suo priuentur officio, ad quod nunquam restituantur absque indulto sedis Apostolicæ specialis.

Supra pag. 102.

Infamiam, & alias penas tales incurrunt.

Quæ